

Hikem

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Journal of Karamanoglu Mehmetbey University Faculty of Theology

Yayıncı/Publisher:

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Sahibi/Publisher:

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Baş Editör/Editor-in-Chief:

Dr. Öğr. Üyesi Talha FORTACI

Editör/Editor:

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Muaz GÜVEN

Editör Yardımcısı/Co-Editor:

Arş. Gör. Meral GEZEN

Arş. Gör. Ahmet Faruk SİLİFKE

Yayın Kurulu/Editorial Board:

Prof. Dr. Muhammet TARAKÇI

Prof. Dr. Süleyman TURAN

Doç. Dr. Yunus İNANÇ

Doç. Dr. Mesut CAN

Doç. Dr. Mustafa BAŞKONAK

Doç. Dr. Yakup PEKDOĞRU

Danışma Kurulu/Advisory Board:

Prof. Dr. İbrahim COŞKUN

Prof. Dr. Sabri YILMAZ

Prof. Dr. Bayram DALKILIÇ

Doç. Duran Ali YILDIRIM

Doç. Dr. Yakup AKYÜZ

Doç. Dr. Yusuf Erdem GEZGİN

Etik Editörü/Ethics Editor

Doç. Dr. Mustafa ÖZDEMİR

Mizanpaj Editörü/Page-Layout Editor

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Muaz GÜVEN

İngilizce Dil Editörü/English Editor

Arş. Gör. Adem KÖROĞLU

Yazım Editörü/Language Editor

Arş. Gör. Meral GEZEN

Sosyal Medya Editörü/Social Media Editor

Arş. Gör. Fatma GÜLER

Arapça Dil Editörü/Arabic Editor

Doç. Dr. Duran EKİZER

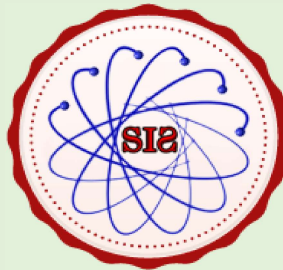

Hikem

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İlahiyat Fakóltesi Dergisi
Journal of Karamanoglu Mehmetbey University Faculty of Theology

Dizinler / Indexing and Abstracting

Scientific Indexing Services (SIS)

Hikem

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Journal of Karamanoglu Mehmetbey University Faculty of Theology

Amaç ve Kapsam

HİKEM, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İlahiyat Fakültesi tarafından Mart ve Eylül ayı olmak üzere yılda iki defa yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergimiz dinî araştırmalar alanına dair (Sosyal ve Beşeri Bilimler/Din Bilimleri) araştırma makalesi, derleme makale, çeviri makale, kitap kritiği, çeşitli tanıtım yazıları gibi çalışmalarını yayımlamayı amaçlamaktadır. Böylece yayımlanan nitelikli çalışmalar vasıtasıyla literatüre katkı sunulması hedeflenmektedir. Dergimizin yayım dili Türkçe olmakla beraber Arapça, İngilizce gibi diğer dünya dillerinde de yayım yapılmaktadır. Yayımlanmak amacıyla gönderilen makaleler, çift taraflı kör hakemlik sistemine tabi tutulur. Ayrıca özel elektronik bir program marifetiyle söz konusu yazıların daha önce yayımlanmadığı ve intihal içermediği teyit edilir. Dergimize gönderilen makalelerden herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Mart sayısı için makale gönderiminde son tarih 15 Şubat, Eylül sayısı için makale gönderiminde son tarih 15 Ağustos olarak tayin edilmiştir.

HİKEM, Sosyal ve Beşerî Bilimler/Din alanlarında karşılaştırmalı ve disiplinler arası çok yönlü özgün çalışmaları (İslam, din, etik, bilim, antropoloji, tarih, hukuk, dil bilim, felsefe, psikoloji, sosyoloji, eğitim, edebiyat ve sanat) yayımlamaktadır.

HİKEM, açık erişim olarak Committee on Publication Ethics (COPE) tarafından yayınlanan rehberleri ve politikaları dikkate almaktadır. Ön kontrolden geçirilen makaleler, iThenticate yazılımı kullanılarak intihal için taranır. İntihal/kendi kendine intihal tespit edilirse yazarlar bilgilendirilir. Editörler, gerekli olması halinde makaleyi değerlendirme ya da üretim sürecinin çeşitli aşamalarında intihal kontrolüne tabi tutabilirler. Yüksek benzerlik oranları, bir makalenin kabul edilmeden önce ve hatta kabul edildikten sonra reddedilmesine neden olabilir. Bu oranın dipnot ve kaynakça hariç %20'dan az olması beklenir.

Etik İlkeler

HİKEM, bilimsel bilginin tarafsız ve saygın bir şekilde gelişimi ve dağıtımını ilkesini benimser. Bu doğrultuda uygulanan süreçler, yazarların ve yazarları destekleyen kurumların çalışmalarının kalitesine doğrudan yansımaktadır. Hakemli çalışmalar bilimsel yöntemi somutlaştıran ve destekleyen çalışmalardır. Bu noktada sürecin bütün paydaşlarının (yazarlar, yayıncı, hakemler ve editörler) etik ilkelere yönelik standartlara uyması önem taşımaktadır. Hikem yayın etiği kapsamında tüm paydaşların aşağıdaki etik sorumlulukları taşımasını beklenmektedir.

Anket ve Mülakata Dayanan Çalışmalar

HİKEM, bilimsel süreli yayıncılıkta etik güvence oluşturmak amacıyla, Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) "Dergi Editörleri için Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama Rehber İlkeleri" ve "Dergi Yayıncıları için Davranış Kuralları" ilkelerini benimsemektedir. Bu kapsamda dergiye gönderilen çalışmalarda yazarlardan aşağıdaki hususlara uymaları istenmektedir:

1. Etik kurul izni gerektiren, tüm bilim dallarında yapılan araştırmalar için etik kurul onayı alınmalı, bu onay makalenin ilk sayfasında belirtilmeli ve etik onay belgesi makaleyle birlikte dergipark sistemine yüklenmek suretiyle belgelendirilmelidir.
2. Etik kurul izni gerektiren araştırmalarda, izinle ilgili bilgilere (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde, ayrıca makalenin kaynakça kısmından sonra; olgu sunumlarında, bilgilendirilmiş gönüllü olur/onam formunun imzalatıldığına dair bilgiye makalede yer verilmelidir.

Özel Sayı

Dergimiz Yayın Kurulu'nun talebi üzerine özel sayı yayımlayabilir.

Kör Hakemlik

Değerlendirme Süreci **HİKEM**'e gönderilen makaleler, ez iki hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik değerlendirmesine tabi tutulur. Hakemlik süreci bilimsel yayımlamanın başarısının merkezinde bulunmaktadır. Hakemlik sürecinin korunması ve iyileştirilmesi taahhüdümüzün bir parçasıdır.

Yayın Politikası

Yayımlanmak üzere dergimize gönderilen makaleler önce editoryal ön incelemeden geçirilir ve derginin yayın politikasına ve yazım ilkelerine uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı kontrol edilir. Daha sonra intihali önlemek için benzerlik taramasına tabi tutulur. Bu aşamalardan sorunsuz olarak geçen makaleler, çift taraflı körleme modelinin kullanıldığı akran değerlendirmesi sürecine dâhil edilir.

1. Yazarlık

- Kaynakça listesi eksiksiz olmalıdır.
- İntihal ve sahte veriye yer verilmemelidir. İntihal taraması neticesinde benzerlik oranı dipnotlar ve kaynakça hariç olmak üzere %20 ve üzeri olan makaleler dergi yayın politikası gereğince doğrudan reddedilir.
- Aynı araştırmanın birden fazla dergide yayımlanmasına teşebbüs edilmemeli, bilim araştırma ve yayın etiğine uymalıdır. Bilim araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:
  - İntihal: Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, şekillerini veya eserlerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseriymiş gibi sunmak,
  - Sahtecilik: Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek, sunulan veya yayınlanan eseri gerçek olmayan verilere dayandırarak düzenlemek veya değiştirmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak, yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek,
  - Çarpıtma: Araştırma kayıtları ve elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek, araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almamak, ilgili teori veya varsayımlara uydurmak için veriler ve/veya sonuçlarla oynamak, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
  - Tekrar yayım: Bir araştırmanın aynı sonuçlarını içeren birden fazla eseri doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak,
  - Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde, uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak ve birbirine atıf yapmadan çok sayıda yayın yaparak doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak,

•Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek, aktif katkısı olan kişileri yazarlar arasına dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini yayım sırasında veya sonraki baskılarda eserden çıkarmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

•Diğer etik ihlali türleri: Destek alınarak yürütülen araştırmaların yayınlarında destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile onların araştırmadaki katkılarını açık bir biçimde belirtmemek, insan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek, hakem olarak incelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri yayınlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak, bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak, tamamen dayanaksız, yersiz ve kasıtlı etik ihlali suçlamasında bulunmak (YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, Madde 8).

2. Yazarın Sorumlulukları

- Tüm yazarlar önemli oranda araştırmaya katkıda bulunmalıdır.
- Makaledeki tüm verilerin gerçek ve özgün olduğu beyanı gerekir.
- Tüm yazarlar geri çekmeyi ve hataların düzeltilmesini sağlamak zorundadır.

3. Hakemliklerin Sorumlulukları

- Değerlendirmeler tarafsız olmalıdır. Hakemler araştırmayla, yazarlarla ve/veya araştırma fon sağlayıcılar ile çıkar çatışması içerisinde olmamalıdır.
- Hakemler ilgili yayımlanmış ancak atıfta bulunulmamış eserleri belirtmelidirler.
- Kontrol edilmiş makaleler gizli tutulmalıdır.

4. Editöryal Sorumluluklar

- Editörler bir makaleyi kabul etmek ya da reddetmek için tüm sorumluluğa ve yetkiye sahiptir.
- Editörler kabul ettiği ya da reddettiği makaleler ile ilgili çıkar çatışması içerisinde olmamalıdır.
- Sadece alana katkı sağlayacak makaleler kabul edilmelidir.
- Hatalar bulunduğu zaman düzeltmenin yayımlanmasını ya da geri çekilmesini desteklemelidir. Hakemlerin ismini saklı tutmalıdır ve intihal/sahte veriye engel olmalıdır.

İçindekiler/Contents

Jenerik / i

Amaç ve Kapsam / iii

Etik İlkeler / iv

İçindekiler / vii

Editörden (From the Editor) / viii

Araştırma Makaleleri / Research Articles

Nâsır Mekârim Şîrâzî ve el-Emsel Tefsiri

Nâser Makârim Shîrâzî And Tafsîr al-Amthal

Dr. Nagihan Ayşe Boşnak / 1-32

Ebü'l-Alâ el-Hemedânî'nin (Ö. 569/1173) "Kitâbü't-Temhîd fî Ma'rifeti't-Tecvîd" Adlı Eserinin Kıraat ve Tecvîd İlmi Açısından Değerlendirilmesi

Evaluation of Ebu'l-Alâ Al-Hamdâni's (D. 569/1173) Work "Kitâbu't-Temhîd Fi Ma'rifeti't-Tecvîd" in Terms Of Qiraat And Tajweed Sciences

Öğr. Gör. Dr. Naim Avan / 33-52

Abraham Maslow'un Psikolojik Yaklaşımında Dini Motifler

Religious Motives in Abraham Maslow's Psychological Approach

Dr. Öğr. Bihter Kaba – Prof. Dr. Mustafa Naci Kula / 53-65

Psikolojik İ'câz Bağlamında Tehaddî Ayetleri

Tahaddi Verses in the Context Of Psychological I'jâz

Y. Lisans Öğr. Rabia Yılmaz / 67-84

Kitap İncelemesi / Book Review

Hız. Peygamber Döneminden Emevîlerin Yıkılışına Kadar Denizcilik, Mustafa Çavuşoğlu (Konya: Kitap Dünyası, 2023) Isbn: 9786053516989

Maritime From the Time of the Prophet to the fall of the Umayyads, Mustafa Çavuşoğlu (Konya: Kitap Dünyası, 2023) Isbn: 9786053516989

Y. Lisans Öğr. Uğur Gökcan / 85-91

Teknik Not / Technical Brief

Seyfettin Özege Koleksiyonu'nun Önemi

The Importance of Seyfettin Özege Collection

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Selman Tosun / 93-99

Hikem

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Journal of Karamanoglu Mehmetbey University Faculty of Theology

Editörden

Değerli okurlarımız,

HİKEM Dergisi'nin 2. cilt 2. sayısını sizlerle buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu sayıdan itibaren üç farklı uluslararası indeks tarafından taranmaya başlayan dergimiz, İslami ilimler ve sosyal bilimler alanlarında özgün araştırmaları desteklemeye ve akademik literatüre katkı sunmaya devam ediyor. Bu sayımızda, dört araştırma makalesi, bir kitap tanıtımı ve bir teknik not çalışması yer almakta. İlk makalemizde, çağdaş İranlı Müfessir Nâsır Mekârim eş-Şirâzî'nin *el-Emsel* adlı tefsiri incelenmiştir. Bu çalışma, modern dönem Şîi tefsir geleneğine ışık tutması açısından önem arz etmektedir. İkinci makalemiz, Ebü'l-Alâ el-Hemedânî'nin *Kitâbü't-temhîd* eserini tecvid ilmi perspektifinden ele almaktadır. Kur'an tilavetinin inceliklerini ortaya koyan bu çalışmayla tecvid literatürüne katkı sunulması amaçlanmıştır. Üçüncü makalemizde, ünlü Psikolog Abraham Maslow'un psikolojik yaklaşımındaki dinî motifler incelenmiştir. Dördüncü makalemiz, Kur'an-ı Kerim'deki tehadî (meydan okuma) ayetlerini ele almaktadır. Bu araştırma, Kur'an'ın i'câz yönüne dair önemli tespitler içermektedir. Kitap tanıtımı bölümünde, *Hz. Peygamber Döneminden Emevilerin Yıkılışına Kadar Denizcilik* isimli eser incelenmiştir. Bu çalışma, İslam tarihinin erken dönemlerindeki denizcilik faaliyetlerine ışık tutmaktadır. Son olarak, teknik not bölümünde Erzurum Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'ne bağışlanan Seyfettin Özege koleksiyonu konu edilmiştir. Bu çalışma, kütüphanecilik ve İslami ilimler alanında önemli bir kaynağı tanıtmayı amaçlamaktadır. Dergimizin bu sayısına akademik çalışmalarıyla katkı sunan araştırmacılara, her bir makaleyi okuyup değerlendirme zahmetinde bulunan hakemlerimize ve dergi kurullarında yer alan hocalarımıza teşekkür ederiz. Bu sayımızın tüm okurlarımıza faydalı olmasını diler, gelecek sayılarımızda yeni çalışmalarla buluşmayı ümit ederiz.

Talha Fortacı & Abdullah Muaz Güven